

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Esityksen tavoitteena on uudistaa sosiaalihuoltolakia selkeyttämällä ja joustavoittamalla asiakasprosessia ja sääntelyä sekä vahvistamalla toiminnan ohjautumista oikea-aikaiseen tuen tarpeiden tunnistamiseen ja niihin vastaamiseen. Hoivatie Oy pitää tavoitteita sinänsä kannatettavina. Ne voivat mahdollistaa tarvelähtöisempiä ratkaisuja eri sosiaalipalveluiden asiakasryhmille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää kuitenkin riittäviä työntekijäresursseja, riittävää osaamista palvelutarpeen arviointiin sekä toimivia jatkopolkuja sosiaalihuoltoon.

Hoivatie Oy:n näkemyksen mukaan esitys sisältää kuitenkin kokonaisuutena merkittäviä riskejä. Hoivatie Oy esittää huolen siitä, että säästöjä tehdään haavoittuvassa asemassa olevien kustannuksella. Mikäli palvelut kaventuvat, henkilöstöresurssia vähennetään ja asiakasmaksut kasvavat, seurauksena ei todennäköisesti ole avun tarpeen väheneminen, vaan sen siirtyminen muihin palvelujärjestelmän osiin.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Ehdotukset tukevat osin asetettuja tavoitteita, kuten varhaisen tuen vahvistamista ja asiakasprosessien sujuvoittamista. Esitys sisältää kuitenkin sellaisia rakenteellisia muutoksia, jotka saattavat tavoitteiden vastaisesti heikentää palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja kaventaa sosiaalityön asiantuntijuuden roolia sosiaalihuollossa.

Hoivatie Oy esittää huolen siitä, että ehdotetut muutokset kohdistuvat ensisijaisesti ihmisiin ja perheisiin, jotka ovat jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa ja joiden selviytymistä aiemmat sosiaaliturvaan ja terveystalouteen tehdyt heikennykset ovat vaikeuttaneet. Esityksessä mainitaan, että ”kertautuvat vaikutukset ovat kriittisimpiä pienituloisilla ja muutoin haavoittuvassa asemassa olevilla.” Mikäli tämä ihmisryhmä ei saa riittävää ja oikea-aikaista tukea, se tulee kustantamaan yhteiskunnalle merkittävästi säästöjä enemmän.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Hoivatie Oy pitää ehdotettua 5 a § lähtökohtaisesti kannatettavana, sillä sen tavoitteena on pyrkiä selkeyttämään erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden asemaa. Myönteistä on, että ehdotetussa säännöksessä korostetaan asiakkaan oikea-aikaisen, riittävän ja yksilöllisen tuen turvaamista, palvelujen saavutettavuutta ja asiakkaan osallisuutta asiakasprosessin eri vaiheissa.

Huolimatta määritelmän tarkentamisesta, erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan käsite jää edelleen tulkinnanvaraiseksi. Tämä voi johtaa vaihteleviin käytäntöihin sekä asiakkaiden eriarvoiseen kohteluun hyvinvointialueilla. Erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan tunnistaminen edellyttää jatkossakin vahvaa ammatillista harkintaa ja riittävää osaamista. Samalla ehdotuksessa ollaan kuitenkin luopumassa siitä, että erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista tai asiakkuudesta on vastattava sosiaalityöntekijä.

Ehdotus heikentää sosiaalityön asiantuntemuksen roolia kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien asiakkaiden kohdalla. Tämä voi johtaa siihen, että asiakkaiden tilanteet jäävät puutteellisesti arvioituksi eikä saatava tuki ole riittävän kokonaisvaltaista. Lisäksi omatyöntekijyyttä koskevan sääntelyn joustavoittaminen voi heikentää työn suhdeperustaisuutta ja palvelujen tehokasta yhteensovittamista.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen määritelmä on tarkoitettu ehdotuksessa selkiytyväksi, mutta sisällöllisesti se on edelleen hyvin lähellä lastensuojeluasiakkuuden kriteerejä. Tämä ylläpitää epäselvyyttä sosiaalihuoltolain ja lastensuojelun rajapinnassa, ja voi johtaa vaihteleviin tulkintoihin sekä asiakkaiden eriarvoiseen kohteluun. Jatkovalmistelussa tulisi täsmentää, miten erityistä tukea tarvitsevien lasten oikeudet ja tarpeet tunnistetaan yhdenmukaisesti eri hyvinvointialueilla, jotta alueelliset erot eivät kasvaisi entisestään.

Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden parempi tunnistaminen ja palvelujen vahvistaminen voivat lisätä palvelujen tarvetta ja edellyttää riittäviä resursseja, eikä esityksessä ole riittävästi avattu, millä tavoin mahdolliset kustannusvaikutukset syntyvät tai kohdentuvat.

Jatkovalmistelussa tulee täsmentää, mitä tarkoitetaan vaatimuksella tavata asiakasta ”riittävän usein”. Tällaiset ilmaiset jättävät liikaa tulkinnanvaraa ja vaarantavat asiakkaiden yhdenvertaisuuden.

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Hoivatie Oy pitää ehdotuksen tavoitetta vahvistaa ammatillista asiantuntijatyötä ja siirtää painopistettä palvelukeskeisyydestä kohti välitöntä asiakastyötä lähtökohtaisesti kannatettavana. Kokonaisuuteen liittyy kuitenkin merkittäviä riskejä asiakkaiden oikeusturvan ja riittävien palvelujen saatavuuden ja vastuunjaon näkökulmasta.

Keskeinen muutos ehdotuksessa on sosiaalipalvelujen säätäminen toissijaisiksi suhteessa sosiaalihuollon ammatilliseen asiantuntijatyöhön (14 a §). Tämä voi käytännössä nostaa palvelujen saamisen kynnystä ja johtaa tilanteisiin, joissa asiakkaan tarve konkreettiselle tuelle jää tunnistamatta tai siihen ei vastata riittävällä tavalla. Hoivatie Oy esittää huolen siitä, että ehdotetun muutoksen myötä yhä harvempi asiakas tulisi saamaan jatkossa sosiaalityöntekijän tukea. Sosiaalityöntekijöiden määrä vähenee asiakastyössä, jonka vuoksi asiakkaat saattavat jäädä ilman riittävää ammatillista osaamista ja arviota. Samalla moniammatillisuuden rooli heikkenee koko sosiaalihuollossa, mikä on erityisen haitallista moninaisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden kohdalla.

Ehdotettu sääntely, jonka mukaan tuen tarpeeseen voidaan vastata myös asiakkaan omien voimavarojen, läheisten tuen tai muiden viranomaisten palvelujen kautta, sisältää merkittävän riskin vastuun hajautumisesta ja asiakkaiden siirtymisestä palvelusta toiseen ilman selkeää vastuunjako.

Ehdotettu sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen irrottaminen sosiaalipalveluista ja tehtävien määrittely sosiaalihuollon ammatilliseksi asiantuntijatyöksi selkeyttää osaltaan työn luonnetta, mutta hallintopäätösten poistuminen näistä työmuodoista heikentää asiakkaan oikeusturvaa ja mahdollisuutta hakea muutosta tuen riittävyteen. Jatkovalmistelussa tulisi täsmentää, miten asiakkaan oikeusturvaa turvataan erimielisyystilanteissa.

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Hoivatie Oy pitää ehdotusta uudesta lapsiperhepalvelusta osittain kannatettavana. Palvelujen kokoaminen yhdeksi kokonaisuudeksi voi parhaimmillaan vähentää palvelujärjestelmän hajanaisuutta, helpottaa tuen saavutettavuutta ja mahdollistaa lapsen ja perheen tarpeisiin nykyistä joustavammin vastaavan työskentelyn.

Ehdotukseen liittyy kuitenkin merkittäviä riskejä, jotka edellyttävät huolellista arviointia ja täsmennystä. Palvelun sisällöllinen väljyys lisää riskiä alueellisista eroista palvelun saatavuudessa, laadussa ja intensiteetissä, mikä voi heikentää lasten ja perheiden yhdenvertaisuutta. Vaikka vaihtelua esiintyy jo nykytilassa, ehdotettu sääntely voi entisestään lisätä eroja hyvinvointialueiden välillä, mikäli kansallinen ohjaus ja valvonta eivät ole riittävän vahvaa.

Uudistuksen säästötavoitteiden vuoksi palvelujen joustavuus tarkoittaa käytännössä palvelujen tason keventämistä tai erityisosaamisen vähentymistä. Palvelujen yhdistäminen ja uudelleenmuotoilu edellyttäisi hyvinvointialueilta henkilöstön osaamisen varmistamista sekä selkeitä toimintamalleja, jotta erityistä osaamista edellyttävät työmuodot, kuten vauvaperhetyö, kriisitilanteisiin tarkoitettu perhetyö tai vaativat perhekuntoutusmuodot eivät heikkene osana laajempaa palvelukokonaisuutta. Palvelujen heikkenemiseen on suuri riski sen vuoksi, että uudistus toteutetaan tilanteessa, jossa hyvinvointialueuudistus ja siihen liittyneet taloudelliset ja rakenteelliset paineet ovat kuormittaneet jo pitkään hyvinvointialueita. Hoivatie Oy tunnistaa myös riskin siitä, että lapsiperhepalvelua saatettaisiin tarjota jatkossa tilanteissa, jossa lapsen tuen tarve edellyttäisi jo lastensuojelullisia toimenpiteitä. Tällöin riittävän tuen saaminen voi viivästyä ja ongelmat kärjistyä.

Erytystä tukea tarvitsevan lapsen taloudellista tukea koskevat ehdotukset ovat pääosin kannatettavia. Kyseessä on uusi tukimuoto ilman lisärahoitusta, ja samankaltaista tukea on jo nykyisin saatavilla (täydentävän ja ehkäisevän) toimeentulotuen kautta. Näin ollen, ehdotuksen liittyy riski tukimuotojen päällekkäisyydestä tai siitä, että ehdotettua taloudellista tukea käytetään korvaamaan nykyisiä tukia. Tämä voi johtaa vaihteleviin käytäntöihin ja asiakkaiden eriarvoiseen kohteluun, ellei tukien välistä suhdetta määritellä selkeästi.

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

-

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Hoivatie Oy pitää ehdotuksia sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheesta tavoitteiltaan kannatettavina. Ne pyrkivät selkeyttämään asiakkaan pääsyä palveluihin sekä vahvistamaan varhaista tukea neuvonnan, ohjauksen ja oikea-aikaisen arvioinnin kautta. Erityisesti oikeus keskustella sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa määräajassa tukee asiakkaan mahdollisuutta päästä palvelujen piiriin ajoissa.

Ehdotuksen myötä vastuut tuen tarpeen arvioinnista ja sen etenemisestä voivat hämärtyä, mikäli arviointi kytketään osaksi joustavaa asiantuntijatyötä ilman selkeästi rajattua arviointivaihetta. Lisäksi erillisten määräaikojen poistaminen ja niiden korvaaminen oikeudella keskusteluun voi johtaa siihen, että asiakkaan tilannetta koskeva varsinainen arviointi ja päätöksenteko viivästyvät, vaikka alkuvaiheen yhteydenotto toteutuisi ajallaan. Tällöin asiakas saa kontaktin, mutta ei riittävän nopeasti konkreettista tukea. Oikeus saada oikea-aikaisesti tarvittavaa tukea tulee varmistaa erityisesti lapsiperheiden ja moniongelmaisten asiakkaiden kohdalla.

Ehdotuksessa ei oteta kantaa käytännössä laajasti käytössä oleviin asiakasohjauksen rakenteisiin, kuten eri hyvinvointialueilla toimiviin asiakasohjausryhmiin. Hoivatie Oy:n kokemuksen perusteella näillä ryhmillä on tälläkin hetkellä merkittävä rooli asiakkaiden palveluihin ohjaamisessa, palvelutarpeen arvioinnissa, palveluiden saatavuudessa sekä ammattihenkilön harkintavallan huomioinnissa joillain hyvinvointialueilla. Päätöksentekoa saattavat ohjata taloudelliset ja organisatoriset näkökulmat asiakkaan yksilöllisen tilanteen ja edun arvioinnin sijasta. Ehdotuksen väljyys tältä osin sisältää merkittävän riskin asiakkaan oikeusturvan näkökulmasta.

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Hoivatie Oy pitää ehdotusta asiakkaan edun kannalta ongelmallisena. Omatyöntekijän roolin heikentyminen tai poistuminen vaikeuttaa palvelujen yhteensovittamista sekä heikentää

suhdeperusteista ja vaikuttavaa sosiaalihuoltoa. Omatyöntekijyydellä on keskeinen merkitys luottamuksellisen asiakassuhteen rakentumisessa, mikä tutkimustiedon valossa on vaikuttavan sosiaalihuollon työn keskeinen edellytys. Hallituksen esityksessä korostetaan suhdeperustaisen työn merkitystä esimerkiksi lapsiperhepalveluiden ja sosiaalihuollon hallinnollisen prosessin keventämisessä. Omatyöntekijyyden poistaminen on ristiriidassa esityksen suhdeperustaisen työn tavoitteen kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevia sosiaalihuollon palveluvalikoimaperiaatteita ei ole tarkasteltu riittävästi suhteessa tähän muutokseen, mikä vaikeuttaa myös vaikuttavuuden arviointia ja palvelujen kokonaisuudesta esimerkiksi vaikuttavuuden, kustannusvaikuttavuuden ja tarveperiaatteiden näkökulmista. Erityisesti lastensuojelussa jatkuva ja vastuullinen työntekijäsuhde on keskeinen edellytys lapsen edun toteutumislle ja palvelujen vaikuttavuudelle sekä erityisen suojelutehtävän varmistamiselle.

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Hoivatie Oy pitää ehdotusta erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoituksesta osittain kannatettavana. Ehdotus on tavoitteeltaan perusteltu ja tukee lapsen oikeutta riittävän intensiiviseen ja laadukkaaseen sosiaalityöhön rajaamalla asiakasmäärää erityistä tukea tarvitsevien lasten kohdalla. Lapsen näkökulmasta jatkuvuus ja pysyvyys työntekijöissä on erityisen tärkeää, jotta luottamuksellinen suhde saadaan rakennettua.

Ehdotuksen mukaan lapsen omatyöntekijällä voisi olla samanaikaisesti vastuullaan enintään 47 lasta. Asiakasmitoitus on rajauksesta huolimatta suuri, mikäli sosiaalityöntekijällä tulisi olla riittävästi aikaa asiakkaidensa tapaamiseen ja asioiden hoitoon ehdotuksen tavoitteiden mukaisesti. Esitys ei suhteuta mitoitusta riittävästi työn vaativuuteen tai asiakkaiden tuen tarpeen intensiteettiin. Asiakasryhmä on suurilta osin verrattavissa lastensuojelun avohuollon asiakkuuksiin, joissa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän enimmäisasiakasmäärä on säädelty huomattavasti matalammaksi kuin ehdotettu. Hallituksen esityksessä ei perustella riittävästi, miksi juuri tähän lukuun on päädytty. Mikäli hyvinvointialueet eivät kykene turvaamaan riittävästi henkilöstöä, mitoitus voi johtaa asiakaspaineen kasautumiseen muille ammattiryhmille tai ruuhkauttaa lasten sosiaalihuoltoon pääsyä.

Ehdotettuun säännökseen sisältyvän poikkeamismahdollisuuden tavoitteena on turvata lapsen etu tilanteissa, joissa enimmäismäärän ylittäminen on välttämätöntä esimerkiksi sisarusten asioiden keskittämiseksi samalle työntekijälle tai palvelukokonaisuuden jatkuvuuden takaamiseksi. Jo valmiiksi korkeasta mitoituksesta poikkeaminen voi ruuhkauttaa lasten pääsyä oikean tuen piiriin entisestään. Mikäli poikkeamismahdullisuudesta säädetään, jatkotyöstössä tulisi tarkasti määritellä poikkeamiseen oikeuttavat tilanteet.

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Hoivatie Oy pitää ehdotettua kirjaamisveloitteen täsmentämistä ja kirjaamisen kohdentamista olennaisiin tietoihin tavoitteeltaan kannatettavana, mutta ehdotukseen liittyy merkittäviä oikeusturvariskejä. Erityisesti olennaisuuden arvioinnin jättäminen tilanne- ja työntekijäkohtaisen harkinnan varaan voi johtaa kirjaamiskäytäntöjen vaihteluun ja puutteellisiin kirjauksiin. Tämä heikentää asiakkaan oikeusturvaa, jatkuvuutta ja mahdollisuutta jälkikäteen arvioida tehtyjä ratkaisuja.

Lisäksi kirjaamisen laajentaminen koskemaan myös neuvontaa ja ohjausta ennen varsinaisen asiakkuuden alkamista voi lisätä epäselvyyttä siitä, milloin sosiaalihuollon prosessi käynnistyy ja millä perusteilla ratkaisuja tehdään.

Lastensuojelun piirissä olevien tai sinne ohjautuvien lasten kohdalla riittävän kattava ja systemaattinen kirjaaminen on keskeinen oikeusturvan elementti erityisesti siksi, koska lastensuojelun asiakkaana oleva lapsi on hyvin alisteisessa asemassa julkista valtaa käyttävään henkilöstöön nähden. Kirjaamisen keventäminen ei saa johtaa siihen, että lapsen tilanteen kokonaiskuva jää puutteelliseksi tai katkonaiseksi. Muutosten vaikutuksia lapsen oikeuksien toteutumiseen tulee arvioida huolellisesti.

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

Esityksessä korostetaan sosiaalihuollon vaikuttavuuden parantamista, mutta perustelut jäävät tältä osin varsin yleiselle tasolle. Vaikuttavuuden nähdään syntyvän pääosin palvelujärjestelmän ja asiakasprosessien sujuvoittamisesta sekä resurssien siirtämisestä hallinnollisesta työstä asiakastyöhön. Kuitenkin konkreettiset, asiakastyön tasolla vaikuttavuutta lisäävät keinot ja niitä koskeva arviointikehikko puuttuvat. Tämä heikentää esityksen läpinäkyvyyttä ja vaikeuttaa sen arviointia, missä määrin ehdotetut muutokset tosiasiallisesti edistävät palvelujen vaikuttavuutta. Esityksessä olisi tärkeää täsmentää, miten vaikuttavuutta määritellään, millaisia mittareita sen arviointiin käytetään sekä millä tavoin muutokset konkretisoituvat asiakastyön tasolla.

Säädösehdotuksissa ei riittävällä tavalla huomioida tarvittavaa tutkimus- ja kehittämisinfrastruktuurin resurssointia sosiaalihuoltoon. Tämä olisi erityisen tärkeää, jotta hyvinvointialueille saadaan toimivat rakenteet vaikuttavan sosiaalihuollon toteuttamista varten. Tällöin sosiaalihuollon hallinnollinen prosessi ja palvelut perustuvat laatuun, näyttöön perustuvaan ammatilliseen työhön sekä vaikutuksia tuottavaan palvelujärjestelmään.

Lastensuojelulain sääntelyn siirtäminen osiltaan sosiaalihuoltolain puolelle on ongelmallista, sillä lastensuojelu on luonteeltaan erityispalvelu, josta tulisi jatkossakin säätää erityislaissa. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti jälkihuollon nuorten asemaan. Riskinä on, että heidän tarvitsemansa tuki heikkenee tai pirstaloituu muutosten myötä.

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Ehdotetut sääntelymuutokset kohdistuvat ensisijaisesti jo valmiiksi heikommassa asemassa oleviin. Ehdotuksessa ei ole riittävästi arvioitu sitä, millaisia taloudellisia vaikutuksia muutoksilla tulee olemaan, mikäli tämän ihmisryhmän saaman tuen taso heikkenee entisestään.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Lapsivaikutusten arviointi jää puutteelliseksi. Erityisesti kahden rinnakkaisen lakiesityksen (sosiaalihuoltolaki ja laki lapsen erityisestä suojelusta) yhteisvaikutuksia lasten oikeuksien toteutumiseen ei ole arvioitu riittävästi.

Rytkönen Maria
Hoivatie Oy

